

Vergaderjaar 2009–2010

32 123 D

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2010

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

blz.

A.	Artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel	2
	Wetsartikel 1	2
	Wetsartikel 2	2
	Wetsartikel 3	2
B.	Algemene toelichting bij de begroting	3
	1. Inleiding	3
	2. Uitgaven	4
	3. Ontvangsten	9
C.	Toelichting per begrotingsartikel	10
	1. Uitgaven	10
	2. Ontvangsten	20
	3. Saldi	21
	Bijlagen	22

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking (Fes) voor het jaar 2010 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2010. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2010.

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 2010 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in de onderdelen B en C van deze memorie van toelichting.

Wetsartikel 2

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat het Fes een vaste voeding krijgt die niet meer fluctueert als gevolg van mutaties in de gasbaten. Daarom wordt in dit artikel bepaald dat – vooruitlopend op het inmiddels bij de Kamer ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Wet Fonds economische structuurversterking, Stb. 1996, 51 en 52 (Fes-wet) – in het jaar 2010 de voeding van het fonds wordt gevormd door de niet-belastingontvangsten van de staat uit aardgasbaten voor het bedrag dat daarvoor in de begrotingsstaat is opgenomen. Het in de begrotingsstaat opgenomen bedrag komt overeen met de geraamde uitgaven in de begroting 2010. De voeding uit aardgasbaten wordt derhalve niet meer berekend als een percentage van de gasbaten.

Door de hierboven toegelichte manier van vaststellen van de gasbatenvoeding van het fonds is de Fes-voeding uit incidentele baten niet relevant en is derhalve vervallen.

Wetsartikel 3

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat investeringen op o.a. het gebied van infrastructuur, kennis en ruimtelijke investeringen voor financiering uit het FES in aanmerking komen. Daarom is – vooruitlopend op het inmiddels bij de Kamer ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Wet Fonds economische structuurversterking, Stb. 1996, 51 en 52 (Fes-wet) – voor deze domeinen in dit artikel in 2010 een wettelijke basis gecreëerd.

De Minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

De Minister van Financiën,
W. J. Bos

B. ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING

1. Inleiding

1.1 Fes-systematiek

Het Fonds economische structuurversterking (Fes) is een begrotingsfonds dat in 1995 is ingesteld. Het doel van het fonds is om te garanderen dat een deel van het ondergrondse aardgasvermogen omgezet wordt in een bovengronds vermogen, door middel van investeringen van nationaal belang die de economische structuur versterken. Het fonds heeft daartoe een eigen begroting.

Tot 2008 bestond de voeding van het Fes uit een percentage van de aardgasbaten en incidentele baten zoals verkoop van staatsdeelnemingen. Sinds 2008 heeft het Fes een vaste voeding uitsluitend bestaande uit (een deel van de) aardgasbaten. De voeding van het Fes is niet meer afhankelijk van tussentijdse veranderingen in de gasbaten, bijvoorbeeld door mutaties in de olieprijs en/of eurokoers.

De uitgaven van het fonds bestrijken verschillende investeringsdomeinen. Deze domeinen zijn nader verdeeld in verschillende enveloppes en reserveringen (zie tabel 3 hierna). Zo zijn bij het Coalitieakkoord middelen gereserveerd voor zeven thema's uiteenlopend van «Openbaar Vervoer» tot «Innovatie, Kennis en Onderzoek».

Ministers kunnen voorstellen indienen voor een bijdrage uit het Fes voor zover deze binnen één van de domeinen vallen. Deze voorstellen worden inhoudelijk getoetst zodat de beoogde economische structuurversterking zo efficiënt en effectief mogelijk kan worden gerealiseerd. In de regel wordt ook een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse uitgevoerd die een belangrijke rol speelt in de toetsing en de besluitvorming. Op basis van de uitkomsten van de toetsingsprocedure beslist het kabinet of een project Fes-middelen krijgt toegekend. De Kamer wordt geïnformeerd over de projecten waaraan het Fes bijdragen toekent.

De ministers die een bijdrage uit het Fes aan hun begroting toegekend krijgen zijn verantwoordelijk voor uitvoering van de Fes-projecten. Hierover wordt verantwoording afgelegd in de departementale begrotingen. In de Fes-begroting wordt een totaaloverzicht gegeven van de stand van zaken van reeds goedgekeurde projecten en de uitputting van reeds toegezegde middelen. De Fes-begroting geeft daarnaast ook een overzicht van de nog niet uitgekeerde reserveringen in het Fes.

1.2 Voorstel tot wijziging van de Fes-wet

Het voorstel tot wijziging van de Fes-wet is op 29 juni 2009 aan de Tweede Kamer verstuurd (TK 2007–2008, 31 993, nrs. 1–3). Een belangrijk onderdeel van de voorgestelde wijziging is de invoering van een vaste voeding van het Fes, die reeds in het Coalitieakkoord was afgesproken. Daardoor is de voeding van het Fes niet meer afhankelijk van tussentijdse veranderingen in de gasbaten, bijvoorbeeld door fluctuaties in de olieprijs en/of eurokoers. Vooruitlopend op de wijziging van de Fes-wet heeft het kabinet ook in deze begrotingswet het uitgangspunt van de vaste voeding vastgelegd. Eveneens is wettelijk vastgelegd dat de voeding van het fonds voor deze kabinetsperiode gelijk is gesteld aan de hoogte van de (eerder

geraamde) uitgaven van het fonds («voeding volgt uitgaven»). Tenslotte is ook met de aanpassing van de domeinen vooruitgelopen op de voorgestelde wetswijziging.

De door het kabinet voorgestelde wetswijziging maakt het ook mogelijk om Fes-bijdragen aan decentrale overheden in de vorm van een decentralisatie-uitkering te verstrekken. Hierbij geldt de voorwaarde dat de ontvangende gemeente of provincie een project dat voldoet aan de criteria zal uitvoeren. Ten slotte maakt de voorgestelde wetswijziging het mogelijk om vanuit het Fes het BTW-compensatiefonds te voeden voor zover BTW-compensatie voortvloeit uit de uitvoering van Fes-projecten.

2. Uitgaven

2.1 Overzicht Fes-uitgaven

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van geraamde uitgaven in de periode 2009 tot en met 2014 binnen het Fes. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten Fes-uitgaven. Fes-middelen die reeds aan de departementale begrotingen zijn toegevoegd, worden in de Fes-begroting verantwoord op de artikelen 11 t/m 14. Over deze categorie heeft reeds kabinetsbesluitvorming plaatsgevonden. Deze middelen zijn aan projecten en programma's toegekend en reeds aan de departementale begrotingen toegevoegd. Daarnaast bestaat een, kleinere, categorie gereserveerde middelen in het Fes waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden («projecten in voorbereiding»). Deze worden verantwoord op artikel 15.

Tabel 1: Totaaloverzicht Fes-uitgaven (stand Ontwerpbegroting; in € mln)						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Totale uitgaven Fes	2 532	3 138	2 800	2 183	1 959	2 344
Artikel 11 t/m 14: Fes-middelen op departementale begrotingen (projecten in uitvoering)	2 149	2 514	2 110	1 280	1 117	1 460
Artikel 15: Gereserveerde middelen Fes (projecten in voorbereiding)	383	624	690	903	842	884

De Fes-uitgaven voor 2010 zijn uitgesplitst per departement weergegeven in Bijlage I.

In tabel 2 zijn de Fes-middelen op de departementale begrotingen uit tabel 1 onderverdeeld naar de verschillende domeinen (artikel 11 t/m 14). De individuele projecten per domein worden genoemd in de artikelgewijze toelichting in deel C van deze begroting.

Tabel 2: Overzicht Fes-uitgaven op departementale begrotingen (art. 11 t/m 14) (stand Ontwerpbegroting; in € mln)						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Totaal Fes-middelen departementale begrotingen (projecten in uitvoering)	2 149	2 514	2 110	1 280	1 117	1 460
Artikel 11: Verkeer en Vervoer	780	1 286	1 369	758	717	1 314
Artikel 12: Milieu en Duurzaamheid	430	473	380	274	239	22
Artikel 13: Kennis en Innovatie	633	494	243	183	122	85
Artikel 14: Ruimtelijke Ordening	306	261	118	65	39	39

Een overzicht van de gereserveerde middelen in het Fes wordt gepresenteerd in tabel 3. Omdat hierover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden, zijn deze middelen ook nog niet toegevoegd aan de departementale begrotingen. Met name wordt ingegaan op de enveloppen uit het Coalitieakkoord (CA). In het CA is afgesproken dat structureel circa 500 mln per jaar aan Fes-waardige investeringen zou worden gedaan. Weergegeven is welk deel van de CA-enveloppen deze kabinetsperiode nog gereserveerd is voor besluitvorming of nog moet worden toegevoegd aan departementale begrotingen. Verder heeft het huidige kabinet besloten over de instelling van de reserveringen Impuls kennis en innovatie (€ 500 mln pakket) en Grootschalige research infrastructuur/lerarentekort. Gelet op de voorbereidingstijd van investeringsbeslissingen is het jaar 2012 ook meegenomen.

Tabel 3: Gereserveerde Fes-middelen (art. 15) voor huidige kabinetsperiode* (stand Ontwerpbegroting; in € mln)

	2009	2010	2011	2012
Totaal gereserveerde Fes-middelen (projecten in voorbereiding)	383	624	690	903
Artikel 15: Verkeer en Vervoer, waarvan	168	141	238	345
– CA Enveloppe Infra en (vaar)wegen	11	27	58	83
– CA Enveloppe Openbaar vervoer	36	47	62	62
Artikel 15: Milieu en Duurzaamheid, waarvan	13	132	204	121
– CA Enveloppe Reg. ec. beleid: luchtkwaliteit	0	0	0	0
– CA Enveloppe Infra en (vaar)wegen: luchtkwaliteit	0	0	0	0
– CA Enveloppe Energie	0	0	104	116
– CA Enveloppe Water en kust	0	34	17	5
– CA Enveloppe Natuur, EHS, platteland	0	0	0	0
Artikel 15: Kennis en Innovatie, waarvan	21	131	167	187
– CA Enveloppe Innovatie, kennis en onderzoek	0	0	32	46
– Impuls kennis en innovatie (€ 500 mln pakket)	0	90	102	112
– Grootsch. research infrastructuur/lerarentekort	0	39	29	29
Artikel 15: Ruimtelijke Ordening, waarvan	179	200	80	250
– CA Enveloppe Ruimtelijk economisch beleid	42	63	80	85

* CA is Coalitieakkoord.

In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de besluitvorming over de gereserveerde middelen die in 2009 en 2010 voorzien wordt voor de verschillende domeinen.

2.2 Te verwachten besluitvorming voor 2010

Over de toekenning van gereserveerde Fes-middelen op artikel 15 moet nog besloten worden¹. In deze paragraaf is per domein aangegeven welke besluitvorming in 2009 en 2010 verwacht wordt. Daarbij is de te verwachten besluitvorming geplaatst in haar historische context. Wat was destijds het (globale) doel waarvoor de desbetreffende Fes-impuls in het leven is geroepen, hoe groot was de aanvankelijke impuls en welk deel resteert daarvan op dit moment? Op deze wijze wordt inzicht gegeven in de omvang van de reserveringen per domein².

De bedragen in tabel 3 zijn weliswaar gereserveerd, maar rekening moet worden gehouden met een neerwaartse bijstelling om dekking van maximaal 0,9 mld ten behoeve van Anders Betalen voor Mobiliteit mogelijk te maken. Er wordt vanuit gegaan dat het volledige bedrag van

¹ Een relatief klein deel van de gereserveerde Fes-middelen op artikel 15 is reeds toegekend aan projecten, maar nog niet toegevoegd aan de departementale begrotingen. Dit gebeurt zodra de desbetreffende departementen deze middelen opvragen bij de Fes-beheerders.

² Kasmatig wordt in tabel 3 een beeld gegeven tot en met 2012. Impulsen kunnen echter doorlopen na 2012, en ook (veel) eerder starten dan 2009. De omvang van de totale reserveringen kan daardoor afwijken van de beschikbare kasmiddelen in de weergegeven periode tot en met 2012. De genoemde bedragen kunnen ook verschillen van de bedragen in de tabel door de toepassing van prijscompensatie.

Algemene toelichting bij de begroting

0,9 mld nodig is, in de periode tot het jaar 2020, ter dekking van de investeringskosten van Anders Betalen voor Mobiliteit (Voortgangsrapportage ABvM september 2009).

Domein Verkeer en Vervoer:

Het belangrijkste onderdeel van dit domein is de Nota Mobiliteit. Binnen het Fes was ten tijde van de besluitvorming rond de Nota Mobiliteit (2005) € 6,5 mld gereserveerd om bereikbaarheidsdoelen te kunnen halen. Daarvan was € 4,5 mld bestemd voor ontsluiting van de Noordvleugel (TK 2007–08, 29 665, nr. 102). Van de € 4,5 mld is ca. € 3,3 mld reeds toegekend aan Verkeer en Waterstaat voor wegontsluiting (incl. maatregelen voor een goede ruimtelijke inpassing) van de Noordvleugel en blijft nog € 0,3 mld gereserveerd voor de ZuidAs in het FES. Het restant Noordvleugelmiddelen ad € 0,9 mld maakt onderdeel uit van de dekking van maatregelen in de MobiliteitsAanpak (2008), en kan worden ingezet voor brede bereikbaarheid, niet per se binnen de Noordvleugel. Voor de Mobiliteitsaanpak zullen naar verwachting in het najaar van 2009 en in 2010 projectvoorstellen worden ingediend, hoofdzakelijk voor uitvoering van hoofdwegenprojecten, N-wegen, het regionaal spoor en mobiliteitsmanagement. Wat betreft de ZuidAs zal het kabinet nog in 2009 een voorstel aan de Kamer doen toekomen.

Naast de oorspronkelijke Noordvleugelmiddelen van € 4,5 mld is zoals boven reeds aangegeven ca. € 2 mld beschikbaar voor betere bereikbaarheid buiten de Noordvleugel. Deze middelen zijn nog niet toegekend aan de begrotingen van Verkeer en Waterstaat. Naar huidig inzicht zal de € 2 mld worden ingezet voor de pakketstudie «Driehoek Utrecht–Amersfoort–Hilversum» en de «Ring Utrecht». Het streven is hierover besluiten te nemen in het najaar van 2009 (TK, 2008–2009, 31 089, nr. 54).

In het Coalitieakkoord is daarnaast besloten tot twee enveloppen die behoren tot dit domein. In de eerste plaats de CA Enveloppe Openbaar vervoer. Deze enveloppe is voor het grootste deel (ca. € 497 mln in de jaren 2009–2020) gereserveerd voor het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) (TK 2008–2009, 31 700 A, nr. 2). Voor dit programma zijn planstudies gestart. In 2010 zullen naar verwachting projectvoorstellen worden ingediend. Daarnaast is er een bedrag van € 207 mln toegekend aan het Actieprogramma Regionaal Openbaar Vervoer (TK 2008–2009, 31 700 A, nr. 98). Deze middelen worden naar verwachting overgeheveld naar de begroting van Verkeer en Waterstaat bij de 1e suppletore wet 2010.

Daarnaast is de CA Enveloppe Infra en (vaar)wegen ingesteld. Deze enveloppe betreft investeringen in wegen, vaarwegen en luchtkwaliteit. Projecten die eventueel voor een bijdrage in aanmerking komen, worden nu voorbereid en zullen in de loop van het begrotingsjaar 2010 worden ingediend. De voorstellen zullen vooral betrekking hebben op doorstroming verbeterende maatregelen (bijvoorbeeld Dynamisch Verkeersmanagement) en een pakket Duurzaam Veilig. Dit pakket bestaat uit projecten, die inspelen op de wisselwerking tussen infrastructuur, voertuig en gedrag.

Domein Milieu en Duurzaamheid

Het kabinet heeft een aantal enveloppen ingesteld op dit domein. Dat is ten eerste de Enveloppe Energie. Het budget van deze enveloppe t/m 2012 (€ 374 mln) is samengevoegd met de reservering binnen Pijler 2 van het Beleidsprogramma ten behoeve van innovatief ondernemerschap op het terrein van duurzame energie. Beide budgetten zijn toegevoegd aan de

Algemene toelichting bij de begroting

Innovatieagenda Energie (TK 2007–2008, 31 530, nr. 1). Deels heeft besluitvorming plaatsgevonden over innovatieprogramma's (TK 2008–2009, 31 239, nr. 54). Eind 2009 of begin 2010 zal besluitvorming plaatsvinden over een groot deel van het resterende budget voor de Innovatieagenda.

Ten tweede betreft het de Enveloppe Water en Kust. De middelen in de huidige kabinetsperiode zijn bestemd voor de Kaderrichtlijn Water. Over twee tranches heeft in 2008 en 2009 besluitvorming plaatsgevonden. Naar verwachting zullen in 2010 projectvoorstellen worden ingediend voor de overige € 56 mln (beschikbaar tot en met 2012). Binnen deze enveloppe zijn verder voor deze kabinetsperiode geen middelen meer gereserveerd.

Ten derde is er de Enveloppe Natuur, EHS en vitaal plattelend. De gehele enveloppe is inmiddels uitgekeerd aan de investeringsregeling luchtwas-systemen (TK 2008–2009, 31 700 XIV). Binnen deze enveloppe zijn geen middelen meer gereserveerd.

Ten vierde is een deel van de Enveloppe Regionaal economisch beleid en de Enveloppe Infra en (vaar)wegen bestemd voor projecten op het gebied van luchtkwaliteit. Deze middelen (€ 50 mln.) zijn reeds ingezet voor maatregelen op het gebied van luchtkwaliteit.

Domein Kennis en Innovatie

In het Coalitieakkoord is afgesproken te investeren in maatschappelijke innovatieprogramma's. Daarom is besloten tot de Enveloppe Innovatie, kennis en onderzoek. De betreffende programma's zijn gericht op de aanpak van maatschappelijke knelpunten op het terrein van waterbeheer, veiligheid, zorg en (duurzame) energie. In het Coalitieakkoord is € 111 mln. beschikbaar gesteld voor maatschappelijke innovatieprogramma's. Met de honorering van een Fes bijdrage voor de aangepaste voorstellen Hersenen en Cognitie, Towards Bio Solar Cells en Gezond Ouder Worden van respectievelijk € 20 mln, € 25 mln en € 10 mln is het totale bedrag door het kabinet toegekend aan projecten¹. De middelen die nog staan gereserveerd kunnen door de departementen voor de uitvoering van de gehonoreerde projecten worden opgevraagd.

In aanvulling op de Enveloppe Innovatie, kennis en onderzoek, heeft dit kabinet ten tijde van de Miljoenennota 2009 € 500 mln beschikbaar gesteld voor selectieve continuering van (in deze kabinetsperiode) aflopende Fes-projecten in dit domein. Inmiddels heeft het kabinet besloten tot toekenning van Fes-middelen aan projecten (TK 2008–2009, 27 406, nr. 148). Over de resterende middelen zal in de loop van 2009 en 2010 besluitvorming plaatsvinden.

Daarnaast heeft het huidige kabinet tot en met 2012 ongeveer € 168 mln beschikbaar gesteld voor grootschalige research infrastructuur en innovatieve oplossingen voor toekomstige lerarentekorten. Met de honorering van de Fes-bijdrage voor de aangepaste voorstellen NCB: Biodiversiteit, NanoLab (deel II), Dynamic Two Phase Flow Lab en Delta Faciliteit van respectievelijk € 30 mln, € 13,1 mln, € 14 mln en € 25,3 mln is het totale budget door het kabinet toegekend aan projecten². De middelen die nog staan gereserveerd kunnen door de departementen voor de uitvoering van de gehonoreerde projecten worden opgevraagd.

¹ Over de eerder gehonoreerde projecten is de Tweede Kamer reeds geïnformeerd (TK 2008–2009, 31 700 D, nr. 7).

² Over de eerder gehonoreerde projecten is de Tweede Kamer reeds geïnformeerd (TK 2008–2009, 31 700 D, nr. 7).

Domein Ruimtelijke ordening

De Nota Ruimte heeft tot doel op een duurzame en efficiënte wijze ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrage functies, de leefbaarheid van Nederland te waarborgen en te vergroten en de ruimtelijke kwaliteit van stad en platteland te verbeteren. In totaal is € 1 mld. hiervoor gereserveerd. Besluitvorming over toedeling van het nog gereserveerde deel van € 687 mln zal naar verwachting plaatsvinden in het najaar van 2009. Voorbeelden van projecten waarover besluitvorming zal plaatsvinden zijn de Stadshavens in Rotterdam, Brainport in Eindhoven en de Weerwaterzone in Almere.

In het Coalitieakkoord zijn vanuit de Enveloppe Regionaal economisch beleid middelen bestemd voor sterke regio's en herstructurering van bedrijventerreinen. Sterke regio's is gericht op versterking van de regionale economie, waaronder bereikbaarheid. In totaal is hiervoor € 186 mln beschikbaar (€ 180 mln voor prijsindexatie). Hiervan is een deel reeds toegekend aan projecten. Voor herstructurering is in deze kabinetsperiode vanuit het Fes € 53 mln. beschikbaar. Deze middelen zijn onderdeel van de totale rijksbijdrage van circa € 400 mln. die het kabinet in de periode 2009–2013 in gaat zetten voor het uitvoeren van de inhaalslag van de herstructurering van bedrijventerreinen (TK, 2008–2009, 31 253, nr. 8). Naast sterke regio's en herstructurering zijn deze kabinetsperiode nog middelen beschikbaar binnen deze enveloppe voor overige projecten, waarbij voorrang wordt gegeven aan projecten voor duurzame energie.

2.3 Fes en het Aanvullend Beleidsakkoord

In de cijfers van tabel 1, 2 en 3 is reeds het stimuleringspakket uit het Aanvullend Beleidsakkoord verwerkt, voor zover dit betrekking heeft op het Fes. De bedragen zijn al verwerkt bij de Voorjaarsnota 2009. In tabel 4 zijn onderstaand de voor het Fes relevante onderdelen van het stimuleringspakket gepresenteerd. Deze volgt de indeling van het Aanvullend Beleidsakkoord, «werken aan toekomst».

Tabel 4: Stimuleringspakket en Fes (in € mln)*			
	2009	2010	2011 e.v.j.
Totaal	638	777	277
a. Arbeidsmarkt, onderwijs en kennis			
– Verlenging aflopende innovatieprogramma's	10	100	390
– Snelle uitvoering Fes-projecten Innovatie	109	109	
b. Duurzame economie			
– Snelle uitvoering Fes-projecten Duurzaamheid	116	116	
– Snelle uitvoering Fes-projecten Ruimtelijk Economische Beleid	190	190	
c. Infrastructuur en (woning)bouw			
– Snelle uitvoering Fes-projecten Infra	134	134	
f. Invulling Fes-projecten	79	128	177

* Deze tabel geeft de stand van het stimuleringspakket in het Aanvullend Beleidsakkoord. De actuele stand staat in de tabel van bijlage II.

Het stimuleringspakket betreft verschillende onderdelen van het Fes. In bijlage II is per investeringsimpuls of enveloppe uit het Coalitieakkoord

aangegeven waar het stimuleringspakket neerslaat in het Fes. Daaruit blijkt o.a. dat een groot deel van het stimuleringspakket, voorzover relevant voor het Fes, zich al bevindt op de departementale begrotingen, en daardoor in de Fes-begroting verantwoord is op de artikelen 11 t/m 14.

3. Ontvangsten

Met ingang van 2008 kent het Fes conform de afspraken in het Coalitieakkoord een vaste voeding uit gasbaten, die niet meer fluctueert als gevolg van de hoogte van de gasbaten. Voor de begroting 2010 wordt deze vaste voeding bij begrotingswet vastgesteld, waarmee de ontvangsten gelijk worden gesteld aan de uitgaven. Het kabinet heeft inmiddels een voorstel tot wijziging van de Fes-wet bij de Kamer ingediend (TK 2008–09, 31 993, nrs. 1–3).

Een integraal overzicht van de geraamde aardgasbaten wordt gepresenteerd in de Miljoenennota 2010 (Bijlage I).

C. TOELICHTING PER BEGROTINGSARTIKEL

1. UITGAVEN

Fes-middelen op departementale begrotingen (projecten in uitvoering)

Artikel 11. Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van verkeer en vervoer

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van verkeer en vervoer voor zover daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden en de bijbehorende middelen zijn overgeboekt uit art. 15. Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de uitgaven t/m 2014 vermeld.

Opbouw uitgaven (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		1 133 893	1 212 720	966 240	758 089	716 617	
1e suppletore begroting 2009		- 340 060	61 943	402 000			
Mutatie		- 13 572	11 908	1 414	250		1 314 133
Ontwerpbegroting 2010	1 471 514	780 261	1 286 571	1 369 654	758 339	716 617	1 314 133

Een uitsplitsing van de geraamde uitgaven en de mutaties per individueel project wordt onderstaand in twee afzonderlijke tabellen gegeven. In de tabellen staat ook een verwijzing naar de reservering waaruit deze specifieke middelen afkomstig zijn. Het project Zuidas is bijvoorbeeld afkomstig uit de impuls 2005.

**Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 11
verkeer en vervoer**

(x € 1000)								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
Voorfinanciering Geografische Info. Systemen	- 33 000	- 34 000		- 35 000	- 35 000		VenW	36
Amendement Snijder-Hazelhoff				27 890			IF	11
Project Mainport Rotterdam			408 240	447 199	273 617	98 133	IF	16
Impuls 1998: Bereikbaarheid/voorfinanciering 12 mld pakket	465 053	829 020	837 000				IF	Divers
Impuls 2001: Bereikbaarheid en stedelijke ontwikkeling	230 840	343 040					IF	Divers
Impuls 2005: Bijdrage systeemkosten tolheffing	48 578	49 239					IF	17
Impuls 2005: Zuidas		15 000	25 000	60 000			IF	12
Impuls 2006: Betere benutting hoofdwegen								
Programma filevermindering	16 116	16 117					IF	12
Impuls 2006: Betere benutting hoofdwegen								
Dynamisch verkeersmanagement	305	305					IF	12
Impuls 2006: Slimme benuttingsmaatregelen spoor	10 000	10 000					IF	13
Nota Mobiliteit: Infrastructuur Noordvleugel	4 100	4 100	60 000	238 000	478 000	1 216 000	IF	12
CA Infra en (vaar)wegen: Quick wins wegen/Aanpak knooppunten	1 250	14 083	12 833	20 250			IF	12
CA Infra en (vaar)wegen: Praktijkproef verbetering doorstroming A10 A'dam	22 019	19 667	6 581				IF	12
CA Infra en (vaar)wegen: Quick Wins vaarwegen	15 000	20 000	20 000				IF	15
Totaal	780 261	1 286 571	1 369 654	758 339	716 617	1 314 133		

Mutaties begroting 2010 op projectniveau: artikel 11 verkeer en vervoer

(x € 1000)							
	Departement	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Project Mainport Rotterdam	IF						98 133
Nota Mobiliteit: Infrastructuur Noordvleugel	IF						1 216 000
CA Infra en (vaar)wegen: Quick wins wegen/Aanpak knooppunten	IF	- 3 958	3 875	- 167	250		
CA Infra en (vaar)wegen: Praktijkproef verbetering doorstroming A10 A'dam	IF	- 9 614	8 033	1 581			
Totaal		- 1 3572	11 908	1 414	250		1 314 333

Toelichting per begrotingsartikel

Toelichting op de mutatie:

De mutaties in het (extrapolatie)jaar 2014 betreffen middelen die al eerder waren toegekend en overgeboekt.

Voor het project Quick wins wegen/Aanpak knooppunten wordt met een ander kasritme gerekend. Besloten is de aanpak van knooppunten zo veel mogelijk te combineren met beheer- en onderhoudswerkzaamheden teneinde de verkeersoverlast tot een minimum te beperken.

Voor het project Praktijkproef verbetering doorstroming A10 Amsterdam worden middelen van 2009 naar latere jaren doorgeschoven wegens enige vertraging in de besluitvorming.

Artikel 12 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van milieu en duurzaamheid

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van milieu en duurzaamheid voor zover daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden en de bijbehorende middelen zijn overgeboekt uit art. 15. Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de uitgaven t/m 2014 vermeld.

Opbouw uitgaven (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		274 850	263 040	271 580	230 408	220 800	
1e suppletore begroting 2009		124 733	143 374	66 500	22 000	6 000	
Mutatie		30 743	66 427	41 780	21 660	12 150	21 800
Ontwerpbegroting 2010	223 459	430 326	472 841	379 860	274 068	239 030	21 800

Een uitsplitsing van de geraamde uitgaven en de mutaties per individueel project wordt onderstaand in twee afzonderlijke tabellen gegeven. In de tabellen staat ook een verwijzing naar de reservering waaruit deze specifieke middelen afkomstig zijn.

Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 12 milieu en duurzaamheid

(x € 1000)								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
Impuls 1998: Programma Milieutechnologie	4 778	4 778	4 900	4 270			VROM	7
Impuls 2005: Bodemsanering	22 696	6 097					VROM	4
Impuls 2005: Luchtkwaliteit	33 715	4 215					VROM	5
Impuls 2005: Luchtkwaliteit	355	155					LNV	21
Impuls 2005: MEP	100 900	165 900	205 000	205 000	205 000		EZ	4
Impuls 2005: biobrandstoffen	11 959	3 060	1 000	1 458			VenW	36
Impuls 2005: UKR	6 436	4 897	1 540				EZ	4

Toelichting per begrotingsartikel

(x € 1000)								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
Impuls 2005: EU aanbestedingsregeling CO2 opslag	2 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	VROM	3
Impuls 2005: Energiebesparingstender UKR	4 251	3 252					EZ	4
Impuls 2005: Ophogen budget EOS Demo-tender	1 333	684					EZ	4
Impuls 2005: Verhoging budget 4e tender UKR	12 500	10 000	2 500				EZ	4
Impuls 2005: UKR CO ₂ afvangtechnologie	10 000	8 000	2 000				EZ	4
Impuls 2005: Verhoging budget besparingstender UKR	2 150	1 750	200				EZ	4
Impuls 2005: PIEDWGO	6 000	4 000					WWI	2
Impuls 2005: PIEDWGO		4 000	4 000	6 000			EZ	4
Impuls 2005: Energietender technopartners Seed-faciliteit	3 625	3 625					EZ	4
Impuls 2005: Energy Efficiency bedrijfsleven	7 250	8 250	3 500				EZ	4
Impuls 2005: Innovatieprogramma duurzaam openbaar busvervoer	7 482	2 518					VenW	36
Impuls 2006: Groninger Pijpleiding	4 114	114					VROM	4
Impuls 2006: Enveloppe luchtkwaliteit (lokale maatregelen)	59 789	59 789	30 000				VROM	5
Westerschelde	7 000	8 000					LNV	23
CA Diverse enveloppen: luchtkwaliteit	37 500	57 500	40 000				VROM	5
CA Diverse enveloppen: luchtkwaliteit		9 000	6 000				LNV	21
CA Energie: Gebouwde Omgeving	8 000	11 000	9 000	1 000	1 000		WWI	2
CA Energie: Duurzame mobiliteit	6 000	10 000	7 500	4 500	2 000		VenW	36
CA Energie: Ketenefficiency		2 100	2 100		1 400	200	EZ	4
CA Energie: Ketenefficiency	200	1 150	1 150	650	500		LNV	21
CA Energie: Kas als energiebron	5 000						EZ	4
CA Energie: Kas als energiebron	3 200	4 100	4 600	5 500	3 700	2 200	LNV	21
CA Energie: CATO 2	4 000	1 000					EZ	4
CA Energie: Duurzame elektriciteitsvoorziening	800	2 000	3 200	1 700	1 000	300	EZ	4
CA Energie: Groene grondstoffen	1 700	3 250	3 500	2 500	550		EZ	4
CA Energie: Groene grondstoffen	843	5 327	4 230	3 310			LNV	21
CA Energie: ADEM	9 500	9 000	3 500	3 500	3 000	1 500	EZ	4
CA Water en Kust: Innovatie KRW	35 250	29 750	10 000				IF	11
CA Water en Kust: Synergie KRW	9 500	18 580	24 440	28 680	14 880	11 600	IF	11
Totaal	430 326	472 841	379 860	274 068	239 030	21 800		

Mutaties begroting 2010 op projectniveau: artikel 12 milieu en duurzaamheid

(x € 1000)							
	Departement	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Impuls 2005: EU aanbestedingsregeling CO ₂ opslag	VROM						6 000
CA diverse enveloppen: Luchtkwaliteit	LNV	- 5 500	3 500	2 000			
CA Energie: Duurzame mobiliteit	VenW	6 000	10 000	7 500	4 500	2 000	
CA Energie: Ketenefficiency	EZ		2 100	2 100		1 400	200
CA Energie: Ketenefficiency	LNV	200	1 150	1 150	650	650	
CA Energie: Kas als energiebron	EZ	5 000					
CA Energie: Kas als energiebron	LNV	3 200	4 100	4 600	5 500	3 700	2 200
CA Energie: CATO 2	EZ	4 000	1 000				
CA Energie: Duurzame elektriciteitsvoorziening	EZ	800	2 000	3 200	1 700	1 000	300
CA Energie: Groene grondstoffen	EZ	1 700	3 250	3 500	2 500	550	
CA Energie: ADEM	EZ	9 500	9 000	3 500	3 500	3 000	1 500
CA Energie: Groene grondstoffen	LNV	843	5 327	4 230	3 310		
CA Water en Kust: Innovatie KRW	IF	5 000	25 000	10 000			
CA Water en Kust: Synergie KRW	IF						11 600
Totaal		30 743	66 427	41 780	21 660	12 150	21 800

Toelichting op de mutatie:

De mutaties in het (extrapolatie)jaar 2014 betreffen middelen die al eerder waren toegekend en overgeboekt.

Het project Luchtkwaliteit van het ministerie van LNV is vertraagd omdat de nieuwe «Investeringsregeling Luchtwassers» (waaraan de Fes middelen zijn gekoppeld) aan Brussel moet worden voorgelegd voor de toets op staatssteun. Het streven is om de investeringsregeling nog in 2009 open te stellen voor een bedrag van € 2,5 mln, en daarna ook in 2010 en 2011. Dit heeft kaseffecten in 2010 en 2011.

De overige mutaties betreffen de overboeking van middelen vanuit de Coalitieakkoord enveloppe Water en Kust voor het project Innovatie KRW en het overboeken van middelen vanuit de Coalitieakkoord enveloppe Energie voor diverse projecten, waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Artikel 13 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van kennis en innovatie

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van kennis en innovatie voor zover daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden en de bijbehorende middelen zijn overgeboekt uit art. 15. Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de uitgaven t/m 2014 vermeld.

Toelichting per begrotingsartikel

Opbouw uitgaven (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		526 638	393 971	203 283	120 682	82 822	
1e suppletore begroting 2009		90 276	87 715	349			
Mutatie		16 204	12 688	39 383	62 337	39 157	85 444
Ontwerpbegroting 2010	533 508	633 118	494 374	243 015	183 019	121 979	85 444

Hieronder wordt een globale uitsplitsing gemaakt van de begrotingsstand van artikel 13 Kennis en innovatie. Een uitsplitsing op projectniveau is, vanwege het grote aantal projecten, opgenomen in bijlage III

Uitsplitsing begrotingsstand artikel 13 Kennis en innovatie

(x € 1 000)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Impuls 2004: BSIK-projecten	165 099	78 619	22 786	17 488			
Impuls 2001, 2005 en 2006: Diverse onderwijs projecten	212 499	157 009	41 206	37 757	34 453	7 368	
Impuls 2005: Innovatieprogramma's en toponderzoek	26 824	25 072	16 534				
Impuls 2005: Vitale infrastructuur	6 330	1 915					
Impuls 2005: MS&ICT	8 858	3 116	485				
Impuls 1998, 2005 en 2006: Overig	213 508	228 643	162 004	127 774	87 526	78 076	
Totaal	633 118	494 374	243 015	183 019	121 979	85 444	

Een uitsplitsing van de mutaties per individueel project wordt in onderstaande tabel gegeven. In deze tabel staat ook een verwijzing naar de reservering waaruit deze specifieke middelen afkomstig zijn.

Mutaties begroting 2010 op projectniveau: artikel 13 kennis en innovatie

(x € 1000)							
	Departement	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kenniswijk EZ	EZ	- 1 902	- 1 902				
Impuls 1998: Kennis Technocentra	OCW	277	- 277				
Impuls 2005: VMBO/funderend onderwijs	OCW	12 229	- 1 2229				
Impuls 2005: Transitie samenwerking TU's	OCW	- 3 000	- 4 000	- 4 000	6 000	3 500	1 500
Impuls 2005: Inn.progr. en toponderzoek-VIA(ICT schil CT infobox)	BZK	- 15	- 15				
Impuls 2005: Vit. infra-cybercrime	EZ	- 65	- 65				
Impuls 2005: Vit. infra-bescherming tegen elektronische aanvallen	BZK	- 900	- 600				
Impuls 2005: Vit. infra-nationaal adviescentrum vitale infrastructuur (NAVI)	BZK	890	- 890				
Impuls 2005: MS&ICT-MediaMania	OCW	551	48				
Impuls 2005: MS&ICT-Wereldscholen	OCW	203	136				
Impuls 2005: MS&ICT-Special Learning Community	OCW	83	34				
Impuls 2005: MS&ICT-Digitale Leergemeenschap	OCW	260	81				
Impuls 2005: MS&ICT-Suppleo	OCW	333	212	123			
Impuls 2005: MS&ICT-WISEBITS 2.0	OCW	266	61	13			
Impuls 2005: MS&ICT-LES 2.0	OCW	826	291				
Impuls 2005: MS&ICT-SVP	OCW	496	320				
Impuls 2006: A13 Beelden voor de toekomst	OCW	- 5 799	- 5 800				5 839
Impuls 2006: A7 RSV	VWS						- 6 900
Impuls 2006: A3 TTI watertechnologie	EZ	33	1 393	3 246	4 374	4 343	4 111
Impuls 2006: A5 Centre for Translational Molecular Medicine	EZ	693	4 287	9 675	13 016	13 545	33 784
Impuls 2006: A9 Rendement&excellentie	OCW	- 8 678	- 9 393	- 3 478	10 793	9 227	1 529
Impuls 2006: A10 Investeringsagenda beta&techniek	OCW	73	- 73				
Impuls 2006: A12 Beroepsonderwijs in bedrijf	OCW	1 399	- 1 399				
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Scheidingstechnologie	EZ	2 290	3 831	4 167	4 377	2 238	497
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Genomics	OCW						40 500
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Hersenen en cognitie	OCW	2 000	4 000	4 000	3 900	3 900	2 200
Impuls kennis en innovatie: ITER-NL2	OCW		4 000	4 000			
Impuls kennis en innovatie: Beroepsonderwijs in bedrijf (netwerkscholen)	OCW		4 404	2 404	2 404	2 404	2 384
Grootsch. res.infra/lerarentekort: NCB	OCW	4 700	10 000	8 400	6 900		
Grootsch. res.infra/lerarentekort: Surfnet7	OCW	6 800	11 700	6 300	7 200		
Grootsch. res. infra/lerarentekort: Nanolab	EZ	2 161	4 533	4 533	3 373		
Totaal		16 204	12 688	39 383	62 337	39 157	85 444

Toelichting op de mutatie:

De mutaties in het (extrapolatie)jaar 2014 betreffen middelen die al eerder waren toegekend en overgeboekt.

Toelichting per begrotingsartikel

Het project Kenniswijk is afgerond. Niet-bestede middelen worden teruggeboekt naar het Fes.

De uitgaven voor het project VMBO/Funderend onderwijs zijn versneld, omdat in 2009 naar verwachting meer aanvragen voor subsidie worden ingediend.

Voor het project Transitie samenwerking TU's wordt een nieuw kasritme gehanteerd op basis van de verwachte uitgaven van de instellingen. Hierdoor wordt een bedrag van 11 mln ingezet in de jaren 2012–2014 in plaats van 2009–2011.

Het project Bescherming tegen elektronische aanvallen (BEA) is beëindigd nadat partijen zich uiteindelijk niet wilden committeren aan de uitvoering van dit project.

Het project Beelden voor de toekomst is door aanbestedingsprocedures vertraagd.

Het project Rendement en Excellentie is vertraagd. Het nieuwe kasritme is vastgesteld op basis van de verwachte uitgaven van de instellingen.

De overige mutaties betreffen de overboeking van middelen vanuit de reserveringen (artikel 15) binnen het Fes naar departementale begrotingen (artikel 11 t/m 15) en het aanpassen van kasritmes van een betrekkelijk kleine omvang.

Artikel 14 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van ruimtelijke Ordening

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van ruimtelijke ordening voor zover daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden en de bijbehorende middelen zijn overgeboekt uit artikel 15. Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de uitgaven t/m 2014 vermeld.

Opbouw uitgaven (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		121 356	43 637	52 830	19 500	5 500	
1e suppletore begroting 2009		169 802	167 844	31 158	3 600		
Mutatie		15 122	49 288	34 400	41 890	33 650	39 250
Ontwerpbegroting 2010	154 499	306 280	260 769	118 288	64 990	39 150	39 250

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd in het kader van ruimtelijke ordening voor zover deze voldoende zijn uitgewerkt. Een uitsplitsing van de geraamde uitgaven en de mutaties per individueel project wordt onderstaand in twee afzonderlijke tabellen gegeven. In de tabellen staat ook een verwijzing naar de reservering waaruit deze specifieke middelen afkomstig zijn.

**Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 14
ruimtelijke ordening**

(x € 1000)								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
Impuls 1998: Vitaliteit steden/Sleutelprojecten	120 510	101 022					VROM	2
Impuls 1998: Sleutelprojecten Rotterdam	3 000						IF	13
Impuls 2001: BIRK+Saneringsregeling	66 910	35 380	17 730	500			VROM	2
Impuls 2001: BIRK/A2 Maastricht	5 000	5 000					IF	12
Impuls 2001: BIRK/W4 Leiderdorp			24 158				VenW	12
Impuls 2001: BIRK IJssel-delta						10 000	IF	13
Impuls 2005: Archeologisch bodemonderzoek (Malta)	3 076	1 750	1 000	250			OCW	14
Nota Ruimte: Primaviera	6 000						LNV	22
Nota Ruimte: Greenports	8 106	5 706	1 400				LNV	22
Nota Ruimte: Klavertje 4 (Greenport Venlo)	11 500	5 700	5 700				LNV	22
Nota Ruimte: Mooi Nederland	15 909	8 961	4 200	4 100			VROM	2
Nota Ruimte: Klimaatbuffers	3 000	4 000	5 000	3 000			VROM	2
Nota Ruimte: Geluidskaarten	3 000	3 000	3 000	3 000			VROM	2
Nota Ruimte: Natuurpilots			13 000	8 000	4 000		LNV	23
Nota Ruimte: Noordelijke IJ-oeveren	7 950	22 050					VROM	2
Nota Ruimte: Planvormingskosten	6 259	1 600					VROM	2
Nota Ruimte: Den Bosch	10 400	2 600					VROM	2
Nota Ruimte: Nijmegen Waalfront	20 000		5 000				VROM	2
Nota Ruimte: Maastricht Belvedere	8 000		2 000				VROM	2
Nota Ruimte: Waterdunen		14 400		3 600			VROM	2
Nota Ruimte: Zuidplaspolder		10 000	5 000	5 000	4 000		VROM	2
Nota Ruimte: Oude Rijnzone		17 500					VROM	2
Nota Ruimte: Veenweidegebieden		7 600	18 800	28 500	29 000	29 100	LNV	27
Nota Ruimte: Nieuwe Hollandse Waterlinie	7 360	12 000	10 100	5 240	150	150	LNV	24
Nota Ruimte: Scheveningen Boulevard	300	2 500	2 200	3 800	2 000		IF	14
Totaal	306 280	260 769	118 288	64 990	39 150	39 250		

Een uitsplitsing van de mutaties per individueel project wordt in onderstaande tabel gegeven. In deze tabel staat ook een verwijzing naar de reservering waaruit deze specifieke middelen afkomstig zijn.

Mutaties begroting 2010 op projectniveau: artikel 14 ruimtelijke ordening

(x € 1000)							
	Departement	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Impuls 2001: BIRK IJsseldelta	IF						10 000
Impuls 2005: Archeologisch bodemonderzoek (Malta)	OCW	38	- 1 288	1 000	250		
Nota Ruimte: Mooi Nederland	VROM	5 824	- 624	- 2 800	- 900	- 1 500	
Nota Ruimte: Planvormingskosten	VROM	1 600	1 600				
Nota Ruimte: Zuidplaspolder	VROM		10 000	5 000	5 000	4 000	
Nota Ruimte: Oude Rijnzone	VROM		17 500				
Nota Ruimte: Veenweidegebieden	LNV		7 600	18 800	28 500	29 000	29 100
Nota Ruimte: Nieuwe Hollandse Waterlinie	LNV	7 360	12 000	10 100	5 240	150	150
Nota Ruimte: Scheveningen Boulevard	VenW	300	2 500	2 200	3 800	2 000	
Totaal		15 122	49 288	34 300	41 890	33 650	39 250

Toelichting op de mutatie:

De mutaties in het (extrapolatie)jaar 2014 betreffen middelen die al eerder waren toegekend en overgeboekt.

Het project Mooi Nederland is versneld, omdat het aantal tenders waarmee de middelen worden verstrekt is teruggebracht.

De overige mutaties – van betrekkelijk kleine omvang – hangen samen met aanpassing van kasritmes en het overboeken van middelen vanuit de reserveringen (artikel 15) binnen het Fes naar departementale begrotingen (artikel 11 t/m 15)

Artikel 15 Gereserveerde middelen Fes (projecten in voorbereiding)

Dit artikel bevat de reservering van middelen voor projecten en programma's in voorbereiding. Zodra de projecten voldoende zijn uitgewerkt en besluitvorming heeft plaatsgevonden, worden de middelen overgeheveld naar het desbetreffende uitgavenartikel (artikel 11 t/m 14) van de Fes-begroting. Tegelijkertijd worden het desbetreffende ontvangsten- en uitgavenartikel van een of meer departementale begrotingen aangepast. Daardoor staan de FES-bijdragen voor een bepaald project op de begroting van een vakdepartement dat vervolgens verantwoordelijk is voor (tijdige) uitvoering van het project.

Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de gereserveerde middelen t/m 2014 vermeld.

Toelichting per begrotingsartikel

Opbouw uitgaven (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		421 132	598 242	690 642	1 216 852	964 246	
1e suppletore begroting 2009		67 353	233 995	51 255	- 203 472	- 80 000	
Mutatie		- 105 957	- 208 153	- 5 2196	- 109 949	- 4 2264	883 671
Ontwerpbegroting 2010	-	382 528	624 084	689 701	903 431	841 982	883 671

In tabel 3 (paragraaf 2.1) is een uitgebreide specificatie van artikel 15 (Gereserveerde middelen Fes) opgenomen.

Toelichting op de mutaties:

De mutaties in het (extrapolatie)jaar 2014 betreffen middelen die al eerder waren gereserveerd in het Fes. Op macro-niveau kan de mutatie als volgt worden toegelicht:

Aansluiting Voorjaarsnota 2009 en begroting 2010 (in € mln)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
	- 106	- 208	- 52	- 110	- 42		461
Overboekingen naar art. 11	0	0	0	0	0	0	0
Overboekingen naar art. 12	- 34	- 131	- 12	0	0	0	0
Overboekingen naar art. 13	- 81	- 91	- 56	0	0	0	0
Overboekingen naar art. 14	0	- 1	- 1	- 133	- 67	0	0
Prijsbijstelling	9	15	17	23	25	25	25
Overig (kasschuiven e.d.)	0	0	0	0	0	0	436

Verder is in tabel 3 (paragraaf 2.1) een meer uitgebreide specificatie van artikel 15 (gereserveerde middelen Fes) opgenomen. De belangrijkste te verwachten besluitvormingsmomenten worden per enveloppe, impuls en dergelijke toegelicht in paragraaf 2.2.

2. ONTVANGSTEN

Ontvangsten van het fonds

Artikel 21 Ontvangsten uit aardgasbaten

Op dit artikel zijn de voor het fonds bestemde ontvangsten uit aardgas geraamd. Vanaf 2008 is conform de afspraken in het Coalitieakkoord sprake van een vaste Fes-voeding waarbij de voeding uit gasbaten bij begrotingswet wordt vastgesteld. Hieronder wordt in de tabel de opbouw van de ontvangsten t/m 2014 vermeld.

Toelichting per begrotingsartikel

Opbouw ontvangsten (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		2 477 869	2 511 610	2 184 575	2 345 531	1 990 065	
1e suppletore begroting 2009		112 104	694 871	551 262	- 177 872	- 7 4000	
Mutatie		- 57 460	- 67 842	64 681	16 188	42 693	2 344 298
Ontwerpbegroting 2010	2 382 980	2 532 513	3 138 639	2 800 518	2 183 847	1 958 758	2 344 298

Toelichting op de mutatie

Voor het jaar 2008 en later is sprake van een vaste Fes-voeding uit gasbaten. De mutatie betreft de aanpassing van de raming die daaruit voortvloeit en die nodig is om de voorziene Fes-uitgaven te dekken.

3. SALDI

Artikel 31 Voordelig eindsaldo/beginsaldo

Opbouw ontvangsten (in € 1000)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vastgestelde begroting 2009		0	0	0	0	0	
1e suppletore begroting 2009		0	0	0	0	0	
Mutatie		0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2010	0	0	0	0	0	0	0

Omdat de ontvangsten uit aardgasbaten in het jaar 2009 en later zo zijn vastgesteld dat de uitgaven in enig jaar gedekt kunnen worden is het voordelig eindsaldo niet meer relevant.

BIJLAGE I

Specificatie Fes-middelen 2010 per departementale begroting (x € 1 000)												
	Divers	BZK	JenG	EZ	Justitie	LNV	OCW	VW/IF	VROM	VWS	WWI	Totaal
Artikel 11: Verkeer en Vervoer							1 286 571					1 286 571
Artikel 12: Milieu en Duurzaamheid				227 708		27 732		63 908	138 493		15 000	472 841
Artikel 13: Kennis en Innovatie		445	432	162 192	2 396	18 373	227 588	4 247	19 797	55 266	3 638	494 374
Artikel 14: Ruimtelijke Ordening						31 006	1 750	7 500	220 513			260 769
Totaal op departementale begrotingen		445	432	389 900	2 396	77 111	229 338	1 362 226	378 803	55 266	18 638	2 514 555
Artikel 15: Gereserveerde Fes-middelen	624 084											624 084
Totale Fes-middelen	624 084	445	432	389 900	2 396	77 111	229 338	1 362 226	378 803	55 266	18 638	3 138 639

BIJLAGE II

Actuele stand stimuleringspakket Aanvullend Beleidsakkoord 2009/2010* (mln euro's)						
Naam/Enveloppe	Domein	Uitvoerend dep.	2009 Belegd***	2010 Belegd***	2009 Bestemd***	2010 Bestemd***
Verlenging aflopende innovatieprogramma's	Kennis en Innovatie		0	8	0	88
<i>Impuls kennis en innovatie (€ 500 mln pakket)</i>		Divers		8		88
Snelle uitvoering FES-projecten Innovatie	Kennis en Innovatie		88	88	21	21
<i>Impuls 1998, 2001, 2004, 2005, 2006, etc. CA-enveloppe Kennis en Innovatie</i>		Divers VROM	98 3	74 3	17	22
Snelle uitvoering FES-projecten Milieu en Duurzaamheid	Milieu en duurzaamheid		89	94	2	34
<i>Impuls 1998, 2001, 2004, 2005, 2006, etc. CA-enveloppe Energie</i>		Divers	53	54	2	18
<i>CA-enveloppe Water en Kust</i>		EZLNV/VROM VenW	27 9	24 16		16
Snelle uitvoering FES-projecten Ruimtelijk Economisch Beleid	Ruimtelijke ordening		128	128	62	62
<i>Impuls 1998, 2001, 2004, 2005, 2006, etc. CA-enveloppe Regionaal Ec. Beleid</i>		Divers Divers	128	128	56 6	56 6
Snelle uitvoering FES-projecten Infra	Verkeer en Vervoer		62	62	72	72
<i>Impuls 1998, 2001, 2004, 2005, 2006, etc. Infrastructuur Noordvleugel</i>		Divers	55	55		
<i>CA-enveloppe Infra en (vaar)wegen</i>		VenW	4	4	67	67
<i>CA-enveloppe Openbaar vervoer</i>		VenW VenW	3 3	3 3	5	5
Grootschalige researchprojecten/leraren**	Kennis en Innovatie		14	26	0	39
<i>Grootschalige researchprojecten/leraren</i>		Divers	14	26		39
Maatschappelijk innovatieprogramma's**	Kennis en Innovatie		4	8	0	0
<i>CA-enveloppe Kennis en Innovatie</i>		Divers	4	8		
Innovatieagenda Energie**	Kennis en Innovatie		11	16	0	0
<i>CA-enveloppe Energie</i>		Divers	11	16		
Totaal			396	430	157	316

* De uitgaven uit het stimuleringspakket die geraamd worden in 2011 en verdere jaren worden niet zichtbaar in bovenstaande tabel.

** De financiering van deze projecten was ten tijde van het Aanvullend Beleidsakkoord reeds geregeld.

*** De categorie «belegd» betreft middelen die overgeheveld zijn naar departementale begrotingen. Deze middelen staan op de begrotingsartikelen 11 t/m 14 van de FES-begroting. De categorie «bestemd» betreft middelen die nog niet overgeheveld zijn naar departementale begrotingen. Deze middelen staan op artikel 15 van de FES-begroting.

BIJLAGE III

Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 13 kennis en innovatie								
(x € 1 000)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
1. Bsik-projecten	165 099	78 619	22 786	17 488				
Impuls 2004: Kennis Bsik (leven met water en processysteeminnovatie)	8 074	- 84					VENW/IF	Divers
Impuls 2004: Kennis Bsik (Transumo)	7 053	2 829					VENW	Divers
Impuls 2004: Kennis Bsik	2 710	9 328		2 340			VWS	42
Impuls 2004: Kennis Bsik	61 382	44 710	22 300	15 148			EZ	2, 4
Impuls 2004: Kennis Bsik	57 998	10 423					OCW	16
Impuls 2004: Kennis Bsik	20 147	4 114					VROM	2
Impuls 2004: Kennis Bsik	7 735	7 299	486				LNV	26
2. Diverse onderwijsprojecten	212 499	157 009	41 206	37 757	34 453	7 368		
Impuls 2001: Kennis (ICT en onderw)	47 776	47 776					OCW	10
Impuls 2001: Kennis onderzoek en innovatie	19 232	19 232					EZ	2
Impuls 2001: Kennis, onderzoek en innovatie (vernieuwingsimpuls)	11 940	11 866					OCW	16
Impuls 2005: VMBO/funderend onderwijs	26 854	2 197					OCW	1, 3
Impuls 2005: VMBO/funderend onderwijs	2	2					LNV	26
Impuls 2006: Rendement en excellentie	6 034	10 320	11 522	10 793	9 227	1 529	OCW	7
Impuls 2006: Investeringsagenda beta en techniek	13 321	8 750					OCW	1, 6
Impuls 2006: Leren door te experimenteren	14 152	9 153					OCW	3
Impuls 2006: Fonds versterking beroepsonderwijs-bedrijfsleven	13 675	15 136	8 040	6 710	5 840		EZ	3, 5
Impuls 2006: Beelden voor de toekomst	22 922	22 032	21 144	20 254	19 386	5 839	OCW	14
Impuls 2006: Onderwijs en ondernemerschap	11 294	7 545	500				EZ	3
Impuls 2006: VVE versnelling	13 100						OCW	1
Impuls 2006: Beroepsonderwijs in bedrijf	12 197	3 000					OCW	4
3. Inn.programma's en toponderzoek	26 824	25 072	16 534					
Impuls 2005: GATE	2 000	2 000	1 000				OCW	16
Impuls 2005: Haaglanden	1 952	694					IF	11
Impuls 2005: Phytophthora	1 290	1 204	4 445				LNV	26
Impuls 2005: WCFS+	8 250	8 250	3 000				EZ	2
Impuls 2005: Scheidingstechnologie PPS	4 184	4 185	2 457				EZ	2
Impuls 2005: Technostarters creatieve industrie	1 964	1 965					EZ	2
Impuls 2005: Potato genoom sequencing	700	570					LNV	26
Impuls 2005: TTI Groene genetica	4 915	4 915	5 632				LNV	26
Impuls 2005: VIA	1 569	1 289					JUS	13

Bijlagen

Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 13 kennis en innovatie								
(x € 1 000)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
4. Vitale Infrastructuur	6 330	1 915						
Impuls 2005:								
compartimentering dijken	808	808					IF	11
Impuls 2005: NAVI	2 479						BZK	15
Impuls 2005: XIRAF	1 020	100					JUS	13
Impuls 2005: Reconstructie								
3D camerabeelden	1 286	268					JUS	13
Impuls 2005: CBRN-security	234	235					JUS	13
Impuls 2005:								
infra-cameratoezicht								
sensing en triggering	503	504					JUS	13
5. MS&ICT	8 858	3 116	485					
Impuls 2005: Madonna	200						VWS	42
Impuls 2005: Koala	60	60					VWS	42
Impuls 2005: Groeien door								
games	180	- 60					OCW	3
Impuls 2005: Leren in een								
virtuele wereld	360	120					OCW	3
Impuls 2005: Games to learn	426	134					OCW	3
Impuls 2005: LOGO	41	42					OCW	3
Impuls 2005: Virtuele games								
als uitdagend leermiddel	518	238					OCW	3
Impuls 2005: Telemedisch								
Centrum Nederland	126						VWS	42
Impuls 2005: Landelijke								
uitrol sectorsp. EPD	247						VWS	42
Impuls 2005: Opschaling								
videoteleconsult in de								
revalidatiezorg	379						VWS	42
Impuls 2005: Business								
games a la carte	193						OCW	3
Impuls 2005: Beste zorg								
beloond	342	52					VWS	42
Impuls 2005: Toegankelijke								
internetbehandeling	225						VWS	42
Impuls 2005: Slimmer veilig	413	149					BZK	4
Impuls 2005: KISS	322	214					JenG	2
Impuls 2005: Innovatief								
jongerenportaal	326	218					JenG	2
Impuls 2005: Choice	394						JenG	2
Impuls 2005: Multi-VIT	494	296					BZK	4
Impuls 2005: Remedie	120	120	143				VWS	42
Impuls 2005: Birth	474	350	206				VWS	42
Impuls 2005: MediaMania	551	48					OCW	3
Impuls 2005: Wereldscholen	203	136					OCW	3
Impuls 2005: Special								
learning community	83	34					OCW	3
Impuls 2005: Digitale								
leergemeenschap	260	81					OCW	3
Impuls 2005: Suppleo	333	212	123				OCW	3
Impuls 2005: Wisebits 2.0	266	61	13				OCW	3
Impuls 2005: Les 2.0	826	291					OCW	3
Impuls 2005: SVP	496	320					OCW	3
6. Overig	213 508	228 643	162 004	127 774	87 526	78 076		
Impuls 1998: Technocentra	9 796	9 592					OCW	5
Impuls 2005: Holst Center	3 000	1 000	6 000	1 300			EZ	2
Impuls 2005: Technostarters	7 505						EZ	2
Impuls 2005:								
Sleutelgebieden	12 603	10 049	360				EZ	2
Impuls 2005: Topinstituut								
Farma	29 633	32 326	24 733				VWS	42

Bijlagen

Uitsplitsing begrotingsstand naar projectniveau: artikel 13 kennis en innovatie								
(x € 1 000)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Begr.	Art.
Impuls 2005: Transgene gewassen	2 982	2 283	950				VROM	6
Impuls 2005: Grootschalige researchfaciliteiten	10 162	3 902	1 830	1 830			OCW	16
Impuls 2005: Transitie samenwerking TU's	7 066	6 066	6 066	6 000	3 500	1 500	OCW	7
Impuls 2005: Innovatievouchers	16 261	16 176					EZ	2
Impuls 2005: Plantkundig onderzoek	3 348	2 913					LNV	21
Impuls 2006: Parelsnoer	7 750	7 750					OCW	16
Impuls 2006: veterinaire aviaire influenza	3 669	1 470					LNV	26
Impuls 2006: TTI								
Watertechnologie	7 068	2 849	3 246	4 374	4 343	4 111	EZ	2
Impuls 2006: NICIS	3 008	3 638	4 118				WWI	37
Impuls 2006: CTMM	4 357	14 813	26 897	30 116	34 545	33 784	EZ	2
Impuls 2006: RSV	14 030	13 030	- 7 000	- 7 000	- 7 000	- 6 900	VWS	41
CA: Kennis voor klimaat	13 400	13 400	10 000	10 000			VROM	8
CA: Biomedical materials	6 919	7 918	10 000	12 000	3 096		EZ	2
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Genomics	33 000	37 000	41 000	41 000	40 500	40 500	OCW	16
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Scheidingstechnologie	2 290	3 831	4 167	4 377	2 238	497	EZ	2
CA Innovatie, kennis en onderzoek: Hersenen en cognitie	2 000	4 000	4 000	3 900	3 900	2 200	OCW	16
Impuls kennis en innovatie: ITER-NL2		4 000	4 000				OCW	16
Impuls kennis en innovatie: Beroepsonderwijs in bedrijf (netwerkscholen)		4 404	2 404	2 404	2 404	2 384	OCW	4
Grootsch. res.infra/lerarentekort: NCB	4 700	10 000	8 400	6 900			OCW	16
Grootsch. res.infra/lerarentekort: Surfnet7	6 800	11 700	6 300	7 200			OCW	16
Grootsch. res.infra/lerarentekort: Nanolab	2 161	4 533	4 533	3 373			EZ	2
Totaal	63 118	494 374	243 015	183 019	121 979	85 444		

BIJLAGE IV

AFKORTINGSLIJST

Afkorting	Omschrijving
ADEM	Advanced Dutch Energy Materials Innovation Lab
AROV	Actieprogramma Regionaal Openbaar Vervoer
BEA	Bescherming tegen elektronische aanvallen
BIRK	Besluit Investerings Ruimtelijke Kwaliteit
BSIK	Besluit Subsidies Investerings Kennisinstructuur
CA	Coalitieakkoord
CATO	CO ₂ -afvang, -transport en -opslag
CBRN	Chemical, Biological, Radiological and Nuclear
CT	Contra-terrorisme
CTMM	Center for Translational Molecular Medicine
EOS	Energie Onderzoek Subsidie
EPD	Electronisch Patiëntendossier
EHS	Ecologische hoofdstructuur
GATE	Game research for Training and Entertainment
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
KISS	Kind Signalering Systeem
KRW	Kaderrichtlijn Water
LOGO	Loopbaan Oriëntatie door Gaming in het Onderwijs
MEP	Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie
MS&ICT	Maatschappelijke Sectoren & Informatie- en Communicatie Technologie
NAVI	Nationaal Adviescentrum Vitale Infrastructuren
NCB	Nederlands Centrum voor Biodiversiteit
NICIS	Netherlands Institute for City Innovation Studies
PIEDWGO	Programma Innovatieve Energiebesparing en Duurzame Gebouwde Omgeving
PPS	Publiek Private Samenwerking
RSV	Respiratoir Syncytieel Virus
SVP	Simulatie Voor Praktijkleren
TTI	Technologische Top Instituten
UKR	Unieke Kansen Regeling
VIA	Veiligheidsverbetering door Information Awareness
VIT	Veiligheid, Informatie en Technologie
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WCFS	World Food Crops Seedbank
XIRAF	XML-based indexing and querying for digital forensics